

Motion till riksdagen 2023/24:2680

av **Camilla Hansén m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell A i motionen.

Motivering

Tabell A Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 348 018	99 872
1:2 Statens skolinspektion	582 489	5 564
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	839 768	8 370
1:4 Sameskolstyrelsen	61 499	624
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 417 385	±0
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	269 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 960 000	±0
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	205 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 078 526	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:11 Skolforskningsinstitutet	35 699	260
1:12 Praktisknära skolforskning	36 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	7 478 000	1 500 000
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	4 568 622	20 000
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	152 245	1 391
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 010 383	±0
2:1 Universitetskanslersämbetet	176 022	1 781
2:2 Universitets- och högskolerådet	220 435	2 226
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 117 826	10 486
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 451 337	12 248
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 457 847	12 190
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 554 257	12 764
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 455 086	12 299
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 819 634	9 148
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 032 470	10 171
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 856 651	9 335
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 647 203	8 236
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 285 682	6 464
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 812 289	9 037
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 113 565	5 599
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 842	4 157
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 825 779	9 180
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 384 540	6 863
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 944 253	9 673

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	791 425	3 930
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	452 185	2 275
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	800 766	3 999
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	297 629	1 498
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 246 264	6 234
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	406 967	2 048
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	932 155	4 665
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	336 081	1 691
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	661 282	3 303
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	299 667	1 508
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 114 403	5 582
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	312 903	1 575
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	722 581	3 598
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	294 743	1 483
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	300 720	1 482
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	114 436	576
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	225 049	1 133
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	58 092	292
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	127 982	642
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	36 434	183
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	590 289	2 954
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	110 758	557
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	505 826	2 526
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	114 256	574

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	548 352	2 736
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	121 318	610
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	481 161	2 391
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	107 704	541
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	472 278	2 365
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 776	522
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	371 028	1 834
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	69 521	350
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	444 839	2 209
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	97 827	492
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	189 433	15 949
2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	23 201	9 117
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	73 485	5 366
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	13 610	2 069
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	150 661	20 760
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	23 342	15 118
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	495 123	2 487
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	130 998	659
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	40 921	207
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	44 646	205
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 041 143	23 445
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	928 935	60 639
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	636 143	6 106
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 884 576	49 139
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 780	±0
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 893 846	±0
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	203 252	2 044

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 297 356	±0
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	52 555	483
3:6 Institutet för rymdfysik	63 553	646
3:7 Kungl. biblioteket	447 963	4 529
3:8 Polarforskningssekreteriatet	69 056	701
3:9 Sunet	49 183	±0
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 554	56
3:11 Etikprövningsmyndigheten	52 686	533
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	9 918	101
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	93 995	±0
3:14 Gentekniknämnden	4 911	50
4:1 Internationella program	81 589	±0
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	11 339	115
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	23 373	±0
99:1 Likvärdighetsbidrag för förskolan	±0	1 000 000
99:2 Fritids för barn vars föräldrar inte arbetar	±0	290 000
99:3 Gratis frukost i skolan	±0	1 000 000
Summa	99 461 047	4 366 820

Svensk skola ska vara en skola för alla och staten måste ta ett större ansvar för en likvärdig skola med stark kunskapsutveckling. Sambandet mellan skolmisslyckanden och fattigdom, utanförskap och kriminalitet är starkt och väl belagt i forskningen. Staten måste fortsätta rikta resurser för att öka likvärdigheten i förskola, skola och fritidshem över hela landet. Vi gör hela samhället en otjänst när vi sparar på skolorna. Vi ökar därför anslaget för likvärdighet och kunskapsutveckling med 1,5 miljarder kronor i anslag 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling.

Miljöpartiet vill att staten ska ta ett större ansvar för att skolor i hela landet ska ha tillräckliga resurser. Vi vill också skapa ett rättvist skolval för att motverka segregationen genom anslag i 1:1 Statens skolverk. Vi måste sätta stopp för vinstutdelningen eftersom den driver på segregationen och ökar ojämlikheten mellan skolor. Skolans syfte ska alltid vara utbildning – aldrig vinst. Därför hör aktiebolag med vinstsyfte inte hemma i skolan.

I regeringens budget har anslaget 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling ändrat rubrik från tidigare år. Tidigare innehöll även anslaget stärkt likvärdighet. Regeringen signalerar därmed att man prioriterar ned vikten av stärkt likvärdighet.

En bättre skola för alla

Skolan ska vara en inkluderande miljö och ge förutsättningar till alla barn att lära sig. Vi vill bygga ut elevhälsan samt stärka och införa bemannade skolbibliotek på alla skolor. Beklagligt nog nämns inte elevhälsan med ett enda ord i regeringens budget. Miljöpartiet finansierar fri frukost till elever i grundskolan och gymnasiet i anslaget 99:3 Gratis frukost i skolan. Miljöpartiet vill även förstärka undervisningen i modersmål, inte minst nationella minoritetsspråk som vi vill ska bli ett eget skolämne.

Kvalitetsdialoger är ett viktigt sätt för Skolverket att ge stöd till skolorna. Miljöpartiet anser att dialogerna måste finansieras och avsätter 88 miljoner för ändamålet i 1:1 Statens skolverk.

En likvärdig förskola för alla barn

Förskolan har en viktig roll i att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor. Vi vet också att deltagande i förskola har betydelse för barnets framtida skolresultat. I Sverige går idag nästan alla barn i förskola, men bland de barn som inte deltar kommer en större andel från familjer bosatta i socioekonomiskt utsatta områden. Samtidigt arbetar färre legitimerade förskollärare och utbildade barnsköterskor i dessa områden. Miljöpartiet inrättar ett likvärdighetsbidrag för förskolan enligt anslag 99:1 Likvärdighetsbidrag för förskolan, liknande det vi redan har drivit igenom för skolan. Detta omfattar en miljard kronor årligen och kommer alla förskolor till del, men fördelas utifrån ett socioekonomiskt index. Denna jämlikhetsmiljard som måste till ska kunna användas till att både anställa fler pedagoger, höja lönerna, erbjuda personalen bättre kompetensutveckling eller öka tillgången på specialpedagoger, allt utifrån de lokala behoven. Vi vill att alla barn som inte går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats och att kommunerna ska följa upp de barn som inte tar del av förskolan. Kommunernas nya uppdrag att följa upp de barn mellan tre och fem år som inte tar del av förskolan behöver få tillräckliga resurser.

Alla barn ska ha rätt till fritids

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan. Det ger barnet stöd i lärandet och både social och språklig träning. Fritids kan fylla en viktig roll i att stötta de barn som har tuffast förutsättningar att klara skolan. Men de barn som har störst nytta av fritids saknar ofta rätten att gå där. Ett barn med långtidsarbetslösa föräldrar eller som av andra skäl befinner sig i en utsatt miljö riskerar att gå miste om fritidshemmets stöd eftersom det idag bara är barn vars föräldrar arbetar som har rätt att gå där. Miljöpartiet vill ge alla barn rätt till fritids och samtidigt stärka kvaliteten och likvärdigheten genom 290 miljoner kronor i anslag 99:2 Fritids för barn vars föräldrar inte arbetar.

Grönt kunskapslyft och stärkt yrkeshögskola

Miljöpartiet vill lansera ett grönt kunskapslyft med syftet att underlätta teknik- och kompetensskifte och omställningen till en hållbar arbetsmarknad. Lyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom vuxenutbildningen, YH-utbildningar samt gymnasieskola och högskola i syfte att motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb ör

unga. Miljöpartiet vill se att nyanlända snabbt kan lära sig svenska och vara en del av arbetsmarknaden. Regeringen finansierar kommuner som väljer att ge sfi till ukrainska flyktingar, men Miljöpartiet vill att det ska vara en skyldighet för kommunerna att erbjuda sfi. Detta gör vi genom att utöka anslaget inom 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning med 2 miljoner kronor.

Satsa på lärarna

Lönesatsningarna som Miljöpartiet drev igenom när vi satt i regeringen ligger tack och lov kvar även i nuvarande regeringens budget. Det är ett viktigt budskap till landets lärare och kommuner, men även till alla som vill se en bättre skola. Utöver mer resurser till skolan är lärarlönerna viktiga för att attrahera fler att vilja bli lärare.

Miljöpartiet lägger 50 miljoner kronor i höjt anslag på 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor. Dessa medel avser satsningar på vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL), stöd till waldorfläro utbildningen, en särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) inkl. Teach for Sweden samt KPU för dem med utländsk examen. Anslaget ska även gå till övningskolor, praktiska forskning samt till Kulturskoleklivet, som avser pedagogisk utbildning för aktiva konstutövare.

Öka tillgången till kultur från förskola till gymnasium

Kulturen och konsten är fundamentala för oss människor. Kulturen sätter färg, ton och form på vår tillvaro och gör att vi förstår oss själva, livet och vår värld bättre. Miljöpartiet vill stärka alla barns tillgång till kultur i skolan, bland annat genom att återinrätta estetiska ämnen på alla gymnasieprogram och öka tillgången till kulturupplevelser för barn och unga från förskola till gymnasium.

Kulturen, kreativitet och de estetiska uttrycken behöver vara närvarande i hela utbildningskedjan. Utbildning och bildning handlar om att nödvändig kompetens finns i välfärden och omställningen, men det handlar också om en helhetssyn på människan. Kulturen i utbildningssystemet bidrar med nödvändighet till både att vi växer som människor och att vi ser till att den kompetens som krävs för att till exempel det svenska musikundret ska leva. Den kulturella utbildningskedjan börjar redan i förskolan, och kräver konstnärlig kompetens hos lärare i alla delar av skolan och i kulturskolan. För att stödja kompetensförsörjningen inom kulturskolan finns exempelvis satsningen Kulturskoleklivet sedan 2019, som är en långsiktig satsning på pedagogisk utbildning för att arbeta i kulturskolan enligt anslag 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.

Högre utbildning och forskning

Sverige ska vara ett land där alla har möjlighet till livslångt lärande. Vår ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning och på forskning av hög kvalitet. Tyvärr pågår en orimlig urholkning av lärosätenas finansiering genom produktivitetsavdraget som gör att finansieringen krymper. Det leder till färre undervisningstimmar för studenterna, och lärare och forskare som ska producera mer världsledande forskning på kortare tid. Regeringen gör 2024 dessutom generella besparingar i statsförvaltningen

som riskerar att skada svensk utbildning och forskning. Miljöpartiet gör inte den besparingen.

Läkarutbildningen är viktig för kompetensförsörjningen av läkare och för klinisk forskning runt om i landet. För Miljöpartiet är det självklart att samtliga lärosäten och regioner där den verksamhetsförlagda utbildningen och kliniska forskningen äger rum har lika villkor. Det innebär att alla lärosäten ska få ersättning för antalet helårsstudenter på samma beräkningsgrund. För Örebro universitet beräknas ersättningen på 366 helårsstudenter för 2024, när det faktiska antalet är 635 helårsstudenter. Det innebär att Örebro universitet förlorar drygt 20 miljoner kronor varje år jämfört med om lärosätet skulle få ersättning enligt samma beräkningsgrund som övriga lärosäten. Miljöpartiet tillför därför 20 miljoner kronor i permanenta anslag inom 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.

Camilla Hansén (MP)

Amanda Lind (MP)

Jan Riise (MP)

Rasmus Ling (MP)

Ulrika Westerlund (MP)